

& Kerk Stad

oktober 2025 jaargang 16 nr 10

Wat is begonnen bij een idee om 100 jassen weg te geven aan daklozen, liep al gauw uit de hand

Interview met Bas Timmer
van Sheltersuit

**Protestantse Gemeente
Enschede**

Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

“

Als mensen niet weten hoe ze kunnen bidden, zeg ik vaak: begin met *danken*.

Dan kijk je vanzelf naar positieve dingen: een fijne ontmoeting. Een mooie dag. Of dat je voor iemand anders iets kon betekenen.

Daarna komt in beeld: wat nog ontbreekt. Wat nog nodig is. Daar kun je dan om *vragen*. Je hoop uitspreken dat goed komt wat nog onaf is.

En dat je er zelf aan zult kunnen bijdragen.

Misschien kun je *dát zaaien* noemen.

Op een dag wordt het gezaaide weer geoogst en dan kun je weer danken.

Zou mooi zijn!

Ds. Niek Scholten

Inhoudsopgave

Lustrumkoekjes bakken, zie pagina 28/29.

6 t/m 7

Kerkkompas

Adressen, Contact
en Praktische Informatie

8 t/m 11

Interview met Bas Timmer

De bedenker en oprichter van
stichting Sheltersuit

12 t/m 13

10 vragen aan Gerry

14

Collectedoelen

16 t/m 17

Op pad met..

Chantal Toren-De Groot van
Fonds Bijzondere Noden Enschede

18

Jezus, komt er nog wat van?

Column door Jan de Jongh

19

Muziek in de Ontmoetingskerk

20 t/m 21

Kom zoals je bent

Fotoreportage van onze
gemeenteleden

22 t/m 23

Jeugdkerk

24 t/m 25

Stil en storm

Ds. Niek Scholten over Israël, Gaza
en de kracht van luisteren

27

Op zondagse schoenen

Persoonlijke verhalen
over de zondag

28 t/m 29

Samen aan de bak

30 t/m 31

Terugblik Lustrumweek

32 t/m 33

Mensen van voorbij

34 t/m 35

Mededelingen

36 t/m 37

Agenda

38 t/m 39

Overige Gemeenten & Diensten

40

Kerkdiensten

Kerk & Stad in een nieuw jasje

De Kerk & Stad die u vorige maand
ontving, was de laatste editie in
krantenformaat. Na 15 jaar nemen we
afcheid van dit vertrouwde uiterlijk.

In september verscheen Kerk & Stad
in een nieuw magazineformaat. Het
eerste nummer in deze vorm werd
gepresenteerd aan het begin van
de lustrumweek, deze bevat deels
dezelfde inhoud als de september-
krant, maar ook nieuwe artikelen en
rubrieken. Heeft u het blad nog niet
ontvangen? Dan treft u het mogelijk
aan bij dit oktobernummer.

Geen exemplaar ontvangen? Vraag
er gerust naar bij het kerkelijk bureau
(adres: zie pagina 6).

Veel leesplezier!

Colofon

Concept en realisatie:

MORE® Almelo - www.more.nl

E-mail:

redactiekerkenstad@pgenschede.nl

Website:

pgenschede.nl/kerkenstad

Oproep voor adverteerders:

Kerkelijk Bureau,
053 - 431 44 64
info@pgenschede.nl

Communicatie:

H. Mannak
G. Doornekamp,
webmaster-gerard@pgenschede.nl
M. Feddes, webmaster:
webmaster-meinco@pgenschede.nl
J. Schaake, schaakejan@gmail.com
M. Vos, zondagsbrief@pgenschede.nl

Fotografie:

A. Van der Veer,
arie.vanderveer@solcon.nl
Gemeenteleden

Betrokkenen:

A. Banen
J. De jongh
C. Toren - De Groot
G. Ophuis - Gruppen
J. Schaake
N. Scholten
B. Timmer
R. Van der Meulen
E. De Vries
Lustrumcommissie

Correspondentieadres:

Kerkelijk bureau Protestantse
Gemeente Enschede,
Varviksingel 139, 7512 EK
Tel. 053 4314464.

Drukwerk:

Drukkerij Van Barneveld
Denekamp.

Kerkkompas

Adressen, Contact en Praktische Informatie Protestantse Gemeente Enschede

Ontmoetingskerk

De vieringen van de Protestantse Gemeente Enschede vinden plaats in de Ontmoetingskerk.

Adres: Varviksingel / hoek dr. Joh. Wagenaarstraat 6, 7541 JX Enschede

Telefoon: 053 - 431 15 68

Website: www.pgenschede.nl

Ontmoetingsruimte: dagelijks geopend 10.00 – 12.00 uur

Stiltecentrum: dagelijks geopend 10.00 – 16.00 uur

Kerkelijk Bureau:

Voor het aanvragen van huwelijksbevestiging (tien weken van te voren aanvragen), verhuizingen en vragen met betrekking tot Kerkbalans.

Adres: Varviksingel 139, 7512 EK Enschede

Telefoon: 053 - 431 44 64

E-mail: info@pgenschede.nl

Openingstijden:

ma t/m do, 9.00 - 13.30 uur.

Koster

Gerry Ophuis-Gruppen

Telefoon: 06 - 40 59 86 12

E-mail: gerryophuis@gmail.com

Verhuur

Harry Vergunst

Telefoon: 06 - 33 60 73 67

E-mail: harryvergunst@gmail.com

Kerkrentmeesters

Secretaris: J. Sijtsma

Postadres: Kerkelijk Bureau

Kerkenraad

Scriba: Thonie van den Boomgaard

E-mail: ak@pgenschede.nl

Postadres: Kerkelijk Bureau

Diaconie

Scriba: Arend Arensman

E-mail: aarensman52@gmail.com

Postadres: Kerkelijk Bureau

Spullendienst

Petra Lagewaard

E-mail: plagewaard@icloud.com

Vertrouwenspersonen

Mark Floors

E-mail: markfloors@hotmail.com

M.H.A. Voordijk

E-mail:

m.h.voordijk@gcoosterpoort.nl

Vervoersdienst

Elly Meerburg

Telefoon: 06 - 40 75 52 76

E-mail: vandenzel@home.nl

Bloemen en Kaart

Lucie van de Worp

Telefoon: 06 - 28 82 21 99

E-mail: geldworp@outlook.com

Jeugdwerk

E-mail: jeugdwerk@pgenschede.nl

Kindernevendienst

E-mail:

kindernevendienst@pgenschede.nl

Kinderoppas

E-mail: speelweide@pgenschede.nl

Zondagsbrief

E-mail: zondagsbrief@pgenschede.nl

Kopij insturen donderdag voor 20.00 uur

Berichten muurkrant

E-mail: muurkrant@pgenschede.nl

Bezorging Kerk & Stad

Via Kerkelijk Bureau

Bankrekeningen Protestantse Gemeente Enschede

- Algemeen: NL52 RABO 0373 7192 64
- Kerkbijdrage / Kerkbalans: NL30 RABO 0373 7192 72
- Collectemunten: NL38 ABNA 0592 2183 41
- Kerk & Stad: NL26 ABNA 0592 2183 11
- Solidariteitskas: NL08 RABO 0373 7192 60
- Collecten: NL77 RABO 0373 7192 99

Bankrekeningen Diaconie

- NL26 ABNA 0455 2531 50
- NL23 RABO 0373 7371 49
- NL66 ABNA 0554 4765 92

T.n.v.: Protestantse Gemeente Enschede

Kerk & Stad

Hoe wilt u Kerk & Stad ontvangen?

Bent u ingeschreven bij onze gemeente? Dan ontvangt u Kerk & Stad automatisch thuis.

Er zijn echter ook andere mogelijkheden:

- **Per e-mail:** wilt u het kerkblad liever digitaal ontvangen? Meld u dan aan via onze website: pgenschede.nl
- **Downloaden als PDF:** de nieuwste editie van Kerk & Stad is ook te downloaden via: pgenschede.nl/kerkenstad
- **Meenemen in de kerk:** Bezoekt u een dienst in de Ontmoetingskerk? Dan ligt er altijd een exemplaar voor u klaar in de ontmoetingsruimte.
- **Niet meer ontvangen?** Wilt u het kerkblad liever niet meer ontvangen? Ook dat kunt u eenvoudig doorgeven via het kerkelijk bureau.

Kopij voor het november-nummer

Het volgende nummer van Kerk & Stad verschijnt op zaterdag 1 november 2025. Wil je iets aanleveren? Zorg dan dat jouw bijdrage **uiterlijk woensdag 15 oktober vóór 12.00 uur** bij de redactie binnen is.

Stuur je kopij als bijlage per e-mail naar:
redactiekerkenstad@pgenschede.nl

Let op:

- Handgeschreven teksten kunnen we helaas niet verwerken.
- Foto's en illustraties graag apart aanleveren in zo hoog mogelijke resolutie (bij voorkeur groter dan 0,5 MB). Voeg afbeeldingen dus niet in een Word-bestand in – dat maakt ze te klein voor een goede afdruk.

Alvast bedankt voor je bijdrage!

Dringend een dominee nodig?

Huisbezoek gewenst van iemand van de kerk voor u zelf of voor iemand anders? Bel **06 - 38 68 32 82** of mail pastoraatpge@gmail.com

Predikanten

Ds. Niek Scholten

Bachlaan 6,
7522 HA Enschede
Telefoon: 06 - 42 74 10 22
E-mail: ngscholten@planet.nl
Maandag vrije dag.

Ds. J.D. Zuurmond,

De Braakweg 100,
7524 PH Enschede
Telefoon: 053 - 435 93 34
E-mail: jdzuurmond@pgenschede.nl
Vrijdag vrije dag.

Ds. Carla J.M. Borgers

Predikant voor structurele
hulpdiensten
Telefoon: 06 - 51 07 39 96
E-mail: carla.borgers@gmail.com

'Of je nou in een Porsche rijdt of in een Fiat Panda, we gaan allemaal naar het toilet!'

Bas Timmer (32) uit Bergentheim heeft zijn droom werkelijkheid gemaakt. Hij is zowel de bedenker en oprichter van stichting Sheltersuit. 'Wat is begonnen bij een idee om 100 jassen weg te geven aan dakloze mensen, liep al gauw uit de hand naar een internationaal project. Mijn concept is elf jaar geleden gevormd tot een internationale stichting om dakloze mensen iets relatief 'kleins' te geven om zo hun een handje te helpen in deze samenleving. En daar ben ik tot op de dag van vandaag nog steeds enorm trots op!'

Van passie naar missie

"Ik heb altijd passie gehad voor mode en verschillende modeopleidingen gevolgd en afgerond. Mijn interesse lag voornamelijk bij winterkleding. Ik wilde hier echt mijn werk van maken, dat heb ik gedaan en ik doe het nog steeds. Ik heb mijn eigen kledinglijn: One of XX. Het idee om iets te maken en te ontwerpen dat ik aan daklozen zou kunnen geven, begon al een aantal jaar vóór Sheltersuit te borrelen.

Het begon bij het nieuws dat de vader van twee van mijn vrienden was overleden door onderkoeling. Deze vader was dakloos en die nacht kon hij de opvang niet in, want die zat dicht. De eerste gedachte die door mij heen ging was: shit, had ik met dit idee maar iets gedaan. Al snel besloot ik: ik ga het doen. Ik ga iets ontwerpen en maken om daklozen te helpen, dat werd de Sheltersuit; een jas, tas en slaapzak in één," vertelt Bas.

Een wijze les

“Mijn ouders zijn gescheiden en ik woonde destijds bij mijn moeder. Mijn moeder had vroeger een textielwinkel, waar onder andere slaapzakken voor daklozen werden gemaakt,” vertelt Bas. “Mijn moeder was altijd heel uitgesproken in het idee dat iedereen gelijk is. Zo ben ik ook opgevoed. Haar woorden waren: ‘Of je nou in een Porsche rijdt of in een Fiat Panda, we gaan allemaal naar het toilet.’ “Als iemand het zwaar heeft, moet je proberen diegene te helpen, dat heb ik van jongs af aan geleerd.” Sheltersuit was niet altijd even makkelijk, en soms twijfelde ik of ik ermee door moest gaan. Maar mijn moeder zette me telkens weer op het juiste been. ‘Als je intenties goed zijn, kun je het niet fout doen’, zei ze altijd,” aldus Bas.

Kritiek en kracht

De moeilijkheid voor Bas zat soms in de negatieve reacties op internet. “Zo werden er reacties geplaatst onder een krantenartikel van de Tubantia dat over mijn project schreef: ‘Mensen hebben huizen nodig, geen jassen’ of ‘Die Syriërs moeten het land uit, waarom maken die pakken voor daklozen?’” vertelt Bas.

“In ons atelier werken namelijk ook mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. De eerste twee à drie jaar draaiden we zelfs volledig op vrijwilligers, onder wie Syrische en Eritrese mensen die van negen tot vijf achter de naaimachine zaten om pakken te maken voor dakloze mensen.” Die opmerkingen hebben Bas weleens doen twijfelen of hij door moest gaan met het project.

De kracht van dankbaarheid

Deze editie van het magazine staat in het teken van Dankbaarheid en Oogst. Ik vroeg Bas wat ‘dankbaarheid’ voor hem betekent. “Bij dankbaarheid denk ik aan de eerste donateurs van Sheltersuit. Een wauw-gevoel dat mensen mij willen helpen mijn droom waar te maken,” zegt hij. “Het werkt aanstekelijk om dankbaarheid te zien bij de ander die je helpt. Dat gevoel geeft je de zekerheid dat je wilt doorgaan.”

Zijn gevoel van dankbaarheid werd door veel dingen gevoed. De eerste rollen stof, slaapzakken of donaties van de Ten Kate Human Help Foundation maakten hem bijna emotioneel. “Dankbaarheid is verbonden aan zoveel: van de reacties van daklozen op straat tot de steun van donateurs die dit überhaupt mogelijk maken.”

“Gisteren had ik nog een bestuursvergadering met oud-wethouders en advocaten. Dan heb ik zo’n besefmomentje: wow, ze hoeven dit niet te doen, maar ze kiezen ervoor om hun tijd in Sheltersuit te steken,” vertelt Bas.

Hetzelfde gevoel heeft hij bij zijn vriendin, een succesvolle fotograaf die met veel liefde in zijn droom investeert. Ook de steun van vrienden waardeert hij enorm. “In het begin vond ik hun reacties lastig. Als ze zeiden dat het fantastisch was wat ik deed, dacht ik vaak: hou alsjeblieft op, ik doe ook maar wat.”

Een moment dat blijft hangen

Ik vroeg Bas of er een specifiek moment is dat hem altijd is bijgebleven. “Toen ik mijn allereerste pak mocht geven, was ik enorm zenuwachtig. Het ging om een man in de opvang van Tactus die aan een tafeltje zat,” vertelt Bas.

“Ik liep naar de begeleiding en vroeg of er toevallig mensen aanwezig waren die zo’n Sheltersuit konden gebruiken. De begeleiding wees naar de man die iets verderop zat en vertelde mij zijn naam. Ik liep naar hem toe en vroeg of hij die naam had. De man reageerde op een agressieve toon en vroeg hoe ik zijn naam wist en waarom ik hem aansprak. Maar toen ik de jas tevoorschijn haalde en vertelde dat ik die speciaal voor hem had gemaakt, sloeg zijn humeur als een blad aan de boom om. Hij veranderde in een zeer vriendelijke man, gaf me een knuffel en vertelde dat hij zijn jas zelfs wilde delen met twee anderen. Dat is een ervaring die mij altijd is bijgebleven en die ik heel bijzonder vond,” aldus Bas.

Bas maakte ook het tegenovergestelde mee. In New York werd hij bij het uitdelen van jassen soms weggestuurd met opmerkingen als: "Ga weg, ik hoef dat niet!" of "Wat een rotkleur!" "In het begin schrok ik daarvan, maar later beseftte ik dat het ook prima is als iemand er geen behoefte aan heeft. Als ik zelf op straat zou leven, zou ik wellicht ook hetzelfde reageren," vertelt hij.

Ook Portland liet indruk achter. "We zouden daar tweehonderd producten geven aan een opvang voor vrouwen. Tot mijn verbazing leken de meesten van hen helemaal niet dakloos, misschien tien of twintig van de tweehonderd. Ik schrok: hoe vaak heb ik wel niet naast iemand gestaan die dakloos is, zonder dat ik het doorhad, omdat je het niet aan diegene kon zien? In die opvang deed iedereen zijn best om er niet dakloos uit te zien. Dat zie je ook in Nederland: in veel opvangen merk je het er nauwelijks aan," vertelt Bas.

Meer dan een Sheltersuit

"Ik heb veel dankbare mensen op straat ontmoet, maar toch vroeg ik me soms af of ze nou zo blij waren met de jas, of juist met het gezelschap en de gesprekken. Zelf denk ik vooral het laatste. Er zijn zoveel mensen die langs hen heen lopen, en misschien dat er maar één op de duizend even stopt," vertelt Bas. Hij geeft aan dat hij heeft geleerd om met beide soorten reacties om te gaan: zowel de dankbare als de afwijzende.

Nooit óf-óf, maar én-én

Ik vroeg Bas hoe hij op dit moment naar onze samenleving kijkt. "Wat mij erg is opgevallen, is dat in deze samenleving in principe iedereen bereid is om te helpen, mits je niet in je eigen problemen zit. Iedereen die ik benaderde, of het nou om stof ging, een artikel in de krant of deelname aan het bestuur: iedereen wilde meedoen. Dat heeft me wel verbaasd, dat zoveel mensen eigenlijk iets goeds willen doen met hun tijd en leven," aldus Bas.

Daarnaast vroeg ik hem hoe hij de balans ziet tussen acute hulp en structurele oplossingen. "Ik denk dat het heel makkelijk is in drie woorden: én! én! én! in plaats van óf! óf! óf! Ik vind het belachelijk dat er mensen zijn die zeggen: 'ja, nee, maar...'. Natuurlijk is het zo dat daklozen niet alleen een Sheltersuit nodig hebben, maar ook een baan, een huis, een vriendengroep en/of netwerk. Maar daar zijn meerdere mensen voor nodig."

"Voor mij is het heel belangrijk dat al die dingen geregeld worden voor daklozen, maar in de tussentijd laat je iemand toch niet in de kou liggen omdat de opvang dicht is of hij of zij bang is om daarheen te gaan? Dat vind ik kortzichtig!" vertelt Bas.

Waarde zien waar anderen dat niet doen

"De reden om duurzame producten te gebruiken, is dat ik het persoonlijk belangrijk vind om waarde te zien waar die vaak niet wordt gezien. In fabrieken liggen bijvoorbeeld stoffen met een weeffoutje of een kleurafwijking, maar het is ontzettend goed materiaal om te gebruiken. Ook de mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt in onze stichting zie ik niet als een minpunt, zoals anderen hen vaak wel zien, maar juist als een pluspunt. Vaak zijn deze mensen goed in iets wat wij heel belangrijk vinden; veel komen bijvoorbeeld uit de technische industrie. Ze spreken misschien geen Nederlands, maar wel de taal van de naaimachine!" aldus Bas.

Over de toekomst van Sheltersuit

Sheltersuit is inmiddels uitgegroeid tot een stichting met vijftientig medewerkers in loondienst en een groot aantal betrokken vrijwilligers. In Nederland, Amerika, Zuid-Afrika en het Verenigd Koninkrijk heeft Sheltersuit inmiddels vestigingen. "Sheltersuit bestaat nu elf jaar, en na zes jaar had ik al het gevoel dat ik weer iets anders wilde. Ik voelde me op een gegeven moment alsof ik op repeat stond: het uitdelen van pakken en geld vragen, dag in dag uit. Ik wilde graag weer creatief bezig zijn. Ondanks dat ik dat bij de campagnes van Sheltersuit ook kon, haalde ik toch meer energie uit het ontwerpen en maken van mijn eigen kledinglijn," vertelt Bas.

Geloof in goede intenties

Na mijn vraag over kerkelijke connecties vertelt Bas dat veel kerken hebben gedoneerd aan zijn project. "Ik sprak een paar keer in de kerk op de Oude Markt in Enschede. Ik ben zelf niet gelovig, maar zie dat we één ding gemeen hebben: de kerkgemeenschap bekommert zich om de medemens. Daarom voel ik me er altijd welkom. In Praag en Duitsland kregen we ook veel steun en donaties van kerken," zegt hij.

"Mijn geloof is dat als je iets goeds doet, je ook iets goeds terugkrijgt. Soms kwam hulp precies op het moment dat ik het nodig had. Als ik iets met goede intentie doe, of dat nou met mensen of natuur te maken heeft, dan brengt het je altijd iets terug," aldus Bas.

Wel erkent hij dat dit misschien makkelijker praten is vanuit zijn bevoorrechte positie in Nederland. Toch ziet hij zichzelf niet als meer of minder dan anderen, de dierenwereld of 'iets speciaals'. "Ik ben niet bezig met een ontdekkingstocht naar wat ik precies geloof."

Toen ik hem vroeg of hij ooit had overwogen te stoppen, antwoordde Bas: "Toen Sheltersuit groeide en er mensen op de loonlijst kwamen, leverde dat stress op. Soms was er te weinig geld. Maar zodra ik weer een pak had uitgedeeld of een distributie deed, voelde ik me opgeladen en ging ik er vol tegenaan. Dan kreeg ik opnieuw de overtuiging om meer pakken te maken en meer mensen te bellen."

Voor de ontmoetingen met mensen op straat gaven hem telkens de energie om door te gaan.

"De dromen die ik heb voor de toekomst van Sheltersuit, zijn dat ieder land een vestiging krijgt, waarbij waarde bieden en materialen omzetten in Sheltersuits centraal staat. In principe moet iedereen die op straat leeft toegang hebben tot zo'n pak, wanneer diegene dat nodig heeft. Dat hoop ik! Voor mij moet het net zo worden als het Rode Kruis, bij wijze van spreken, en dat Sheltersuit over de hele wereld gedragen wordt," aldus Bas.

Bas werkt nog actief mee bij Sheltersuit, vooral in distributie, ontwerp en PR, en daarnaast richt ik me op mijn eigen kledinglijn, One of XX. Zo heeft hij onlangs een nieuwe hoodie en tassen ontworpen. Wel benadrukt hij dat hij niet meer wil dat Sheltersuit afhankelijk van hem is.

People helping people

"Sheltersuit heeft als slogan: people helping people. Hij legt uit dat Sheltersuit pakken maakt voor alle mensen, ongeacht religie, normen of waarden. "Mensen zijn gelijk. Ook kerken helpen mensen die misschien niet dezelfde overtuigingen hebben, bijvoorbeeld via donaties aan goede doelen. Uiteindelijk maakt het niet uit waar je vandaan komt; je helpt mensen wanneer ze je nodig hebben, en je helpt ze zoals ze zijn. Dat brengt ons als samenleving dichter bij elkaar."

10 vragen aan Gerry

Gerry Ophuis-Gruppen neemt deze maand afscheid als koster van de Ontmoetingskerk

01 Hoe ben je destijds koster geworden en wat trok je aan om deze rol op te pakken?

In de Apostel Thomaskerk was ik destijds actief rond de kindernevendienst. In mei 1996 vertrok mw Woudstra daar als koster en kwam die plek dus vrij. De organist zei toen: "die functie lijkt me wel iets voor jou." Ik was verrast. Had zelf nooit gedacht dat ik dat zou doen. Maar ik wilde, nu de kinderen iets groter waren, wel weer aan het werk en ik ben wel een mensen-mens. Dus in juni 1996 ben ik als koster aan de slag gegaan.

02 Wat heeft je al die jaren het meest aangesproken in je rol als koster?

Dat klinkt gek, maar dat zijn de uitvaartdiensten. Het contact met de familie, de heel persoonlijke invulling ervan. De dankbaarheid die na afloop wordt uitgesproken. Die diensten blijf ik overigens ook doen na mijn pensionering.

03 Welke momenten vond je als koster het meest bijzonder om mee te maken?

Corona. De koffie-ochtenden op anderhalve meter afstand maar vooral ook de kerkdiensten met zes personen: de predikant, de ouderling, de organist, de beameraar, de opnamer in de studio en de koster. Later kon het met meer mensen, maar die moesten zich dan aanmelden. Een hele rare situatie. Maar het meest lastige was het onbegrip bij heel veel mensen voor die situatie.

04 Wat was voor jou de grootste uitdaging in dit werk?

In het begin waren dat de grote concerten en andere bijeenkomsten in de Apostel Thomaskerk. Je stond daar als koster dan alleen voor met één of twee vrijwilligers. Vooral in de Kersttijd was het dan heel erg druk en draaide ik wel weken van 80 uur. Predikanten hebben het dan over de "tiendaagse veldtocht", maar voor kosters geldt hetzelfde en misschien wel meer. Je had destijds bijeenkomsten voor de 55+-groep: vierhonderd mensen die allemaal koffie kregen en na afloop een drankje. En in de Apostel Thomaskerk hadden we gewoon zo'n afwasmachine die onder het aanrecht past...

05 Hoe heeft je geloof je geholpen of gesterkt in de dagelijkse werkzaamheden als koster?

Als het wat moeilijker werd, dan kon je daarop terugvallen. Je vindt er rust en vertrouwen in, in lastiger periodes.

06 Is er een bepaalde viering of gebeurtenis in de kerk die je altijd bij zal blijven?

Lastig om er één te kiezen. De vieringen rond Pasen (op Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag) vind ik altijd heel bijzonder. En de viering van de laatste zondag van het kerkelijk jaar waarop de als gemeente de mensen herdenken die dat jaar gestorven zijn. Die zullen mij altijd bij blijven.

07 Wat heeft het kosterschap je persoonlijk gebracht?

De omgang met heel verschillende mensen. Het heeft me ook vriendschappen gebracht en het vrijwilligerswerk in de Eschpoort en bij zorgvakanties.

08 Hoe kijk je naar de rol van de kerkgemeenschap door de jaren heen en hoe heb je die zien veranderen?

Vroeger was je als koster echt vooral koster en tegenwoordig ben je vraagbaak, manager en nog heel veel dingen meer. Niet alleen de gemeenschap is veranderd, ook de mensen zijn veranderd. Met name na corona.

09 Wat zou je de geloofsgemeenschap willen meegeven nu je afscheid neemt als koster?

Blijf verbonden met elkaar. Blijf eerlijk naar jezelf en naar anderen.

10 Waar kijk je zelf het meest naar uit in de nieuwe fase van je leven?

Dat ik nu mijn eigen tijd kan indelen wanneer ik wat doe voor de kerk. En de tijd die ik met mijn kleinkind kan doorbrengen

Collectedoelen in oktober

We vragen u om zoveel mogelijk uw gift aan de collectedoelen te geven via GiVT of een bankoverschrijving. De ene week wordt voor een diaconaal doel gecollecteerd, de andere week voor de kerk. Er is 1 centraal bankrekeningnummer waarop u al uw giften kunt storten: **NL76 ABNA 0592 2263 87** t.n.v. **Protestantse Gemeente Enschede**. Wel graag de datum en/of het doel van de betreffende collecte erbij vermelden.

Als u uw collectegeld via GiVT overmaakt, ziet u in het scherm nog drie collectedoelen staan. Diakenen en Kerkrentmeesters wijzen u erop dat de bedragen die u aan die drie collectedoelen geeft aan het ene hieronder beschreven collectedoel van de betreffende zondag worden overgemaakt

Stand Kerkbalans

11 september 2025

€ 375.000

Nodig voor een
sluitende begroting

€ 254.715

Toezeggingen

€ 182.891

Ontvangsten

Collecteopbrengsten:

- **Stichting Present**
3 aug € 623,00
- **Oecumenisch Citypastoraat**
10 aug € 651,25
- **Muziekkfonds**
17 aug € 780,06
- **Diaconie**
24 aug € 1.107,86
- **Eigen pastoraat**
31 aug € 1.212,30

Zondag 5 oktober

Werelddiaconaat Israël – Joodse en Palestijnse kinderen spelen samen

Op deze Israëlzondag vragen we aandacht voor het werk van het Rossing Center. In Israël groeien Joodse en Palestijnse kinderen vaak volledig gescheiden op. Door ontmoeting en dialoog op school leren zij elkaars cultuur, tradities en verhalen kennen. Zo verdwijnen vooroordelen en groeit hoop op vrede, ondanks oorlog en wantrouwen. De collecte is bestemd voor dit belangrijke werk met jongeren.

O.v.v. "Collecte 5 oktober Werelddiaconaat Israël"

Zondag 12 oktober

Werelddiaconaat Bangladesh

Rond Wereldvoedseldag staan we stil bij het werk van Kerk in Actie in Bangladesh. Veel vrouwen daar hebben weinig inkomen, waardoor gezinnen te weinig te eten hebben. Een slim kooktoestel biedt uitkomst: het bespaart brandhout, is gezonder én zet afval om in *biochar*, een natuurlijke bodemverrijker. Vrouwen gebruiken dit zelf op hun land of verkopen het aan boeren. Zo ontstaat er voedselzekerheid én een bron van inkomsten. Onze gemeente steunt dit project via het Werelddiaconaat van Kerk in Actie.

O.v.v. "Collecte 12 oktober Werelddiaconaat Bangladesh"

Zondag 19 oktober

Muziekfonds

Er zit muziek in onze kerk, dat hebt u de afgelopen weken weer duidelijk kunnen horen. Verspreid door de kerkzaal staan een aantal prachtige instrumenten, die soms als solo-instrument worden bespeeld, maar die ook regelmatig samen klinken. Dat is hier allemaal mogelijk dankzij een aantal bevlogen musici, zowel amateurs als professionals, waaronder natuurlijk onze nieuwe enthousiaste kerkmusicus en cantor Harry van Wijk. Genoeg aanleiding dus om weer eens voor het Muziekfonds te collecteren.

O.v.v. "Collecte 19 oktober Muziekfonds"

Zondag 2 november

Jeugdwerk

Onlangs zijn onze jongeren weer op kamp geweest, waarvoor ze overigens eerst zelf hard hebben gewerkt in het pastarestaurant. Daarna was het herfstvakantie. Maar nu zijn ze weer helemaal bij de les, ook in de kerk, in hun eigen Jeugdkerkhonk. Het jeugdwerk bloeit, voor de oudere én de jongere kinderen, zelfs voor de allerkleinsten, bij Kerk op Schoot. De collecte van vandaag is bestemd voor al die activiteiten voor en door de kinderen en jongeren in onze eigen gemeente.

O.v.v. "Collecte 2 november Jeugdwerk"

Zondag 26 oktober

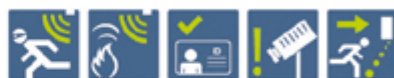
Noabermaaltijd

Bij de open kerk die wij zijn hoort ook de 'Noabermaaltijd'. Voor een klein bedrag krijgen gasten ("noabers") van binnen én buiten de kerk een drankje, hoofdgerecht, toetje en koffie. Van meet af aan een groot succes. Velen weten inmiddels de weg naar de Ontmoetingskerk te vinden. En voor een aantal stadsgenoten blijft het niet alleen bij eten: zij hebben vriendschap met elkaar gesloten. Mensen die weinig geld hebben kunnen ook gewoon aanschuiven. Vandaag collecteren we voor dat doel: zodat iedereen die dat wil kan blijven meedoen!.

O.v.v. "Collecte 26 oktober Noabermaaltijd"

VAN DER MOLEN®
BEVEILIGINGSTECHNIEK

Bewust kiezen voor veilig!

Auke Vleerstraat 165 | 7547 PH Enschede | T 053 460 90 10 | www.vd-molen.eu

Varvik
UITVAARTZORG

**Een mooie uitvaart
voor elk budget**

Sinds
1828

053 432 19 55 • www.varvikuitvaartzorg.nl

Als regels muren bouwen, zoeken wij de deur

Van regels naar ruimte

Chantal Toren-De Groot (49) werkte jarenlang als bijstandsconsulent, waar ze dagelijks mensen ontmoette die met armoede worstelden. "Je zou vaak meer willen doen," vertelt ze, "maar liep steeds tegen de regels en wetgeving aan. Ik wilde mensen helpen, maar dat kon niet altijd."

Het knaagde. Ze nam ontslag en heeft haar oude droom opgepakt om in de zorg te gaan werken. Toen begin 2020 corona uitbrak werd dat lastig omdat stage lopen niet meer mogelijk was. Toen Chantal het besloot om te stoppen, kwam de functie bij het Fonds Bijzondere Noden Enschede (FBNE) voorbij. Meteen dacht ze: wat gaaf dat dit bestaat. "Dat ik maatwerk mocht leveren, was mijn trigger. Ik kom zelf uit Enschede en voor mijn gevoel was de cirkel rond." Sinds mei 2020 is Chantal bureaucoördinator bij FBNE. Een rol die haar op het lijf geschreven is, juist door haar persoonlijke achtergrond. "Ik kom zelf uit een gezin met armoede en verslavingsproblematiek. Ik weet hoe het voelt om vast te zitten en geen uitweg te zien. Daarom raakt dit werk mij zo diep: dat ik juist die mensen ook kan helpen." Een fonds dat gaten dicht.

FBNE bestaat al 27 jaar en richt zich op inwoners van Enschede die tussen wal en schip vallen. Het fonds helpt waar instanties of regelingen tekortschieten. Chantal geeft een duidelijk voorbeeld: "Stel, jij vraagt bijzondere bijstand aan voor woninginrichting omdat je uit detentie komt, en dat krijg je. Maar helaas recidiveren sommige gedetineerden, en als het nog een keer gebeurt en je raakt opnieuw je huis kwijt, dan krijg je niks meer. Wat doe je dan? Je kunt nergens meer terecht, want de gemeente zegt: wij helpen je eenmalig, je hebt het al gehad. In dat geval kunnen wij vaak wel helpen. Soms met een gift maar ook door een aanmelding bij het meubeldepot van de gemeente Enschede waar gratis meubels verstrekt worden."

We denken mee, wijzen de weg wijzen en bemiddelen, maar we kunnen ook een bijdrage leveren in geld zodat mensen verder kunnen komen. We vellen geen oordeel maar kijken naar de urgentie en de noodzaak van de aanvraag"

Het fonds werkt samen met professionele hulpverleners die aanvragen indienen. In 2023 kwamen er 557 hulpvragen binnen, in 2024 zelfs 655.

Dit jaar staat de teller al op 175 aanvragen met zo'n 96.000 euro al toegekend. Ongeveer de helft van het budget gaat op aan medische kosten waar de gemeente geen bijdrage aan verstrekt.

"We zien de aantallen stijgen. Gelukkig krijgen we steun vanuit de gemeente, subsidies en donateurs en ontvangen ook particuliere giften, variërend van twintig euro tot wel vijfhonderd. Die gunfactor is erg belangrijk en daar zijn we ook heel dankbaar voor. Mensen zien dat wij er zijn voor de stad." Kleine gebaren, groot verschil.

De voorbeelden die Chantal noemt, raken meteen. Zoals het verhaal van een terminaal zieke man die in Groningen in het ziekenhuis lag, terwijl zijn gezin in Enschede woonde. "De zorgverzekeraar vergoedde wel zijn reiskosten, maar niet die van zijn vrouw en kinderen. Daardoor konden ze nauwelijks bij hem zijn. Wij hebben geregeld dat het gezin een maand lang regelmatig samen bij hem kon zijn door reiskosten en hotelkosten te betalen. Dat zijn van die momenten dat je denkt: jeetje, zorgverzekeraar, hoe kun je dit beslissen? Wat zou ik zelf denken als ik daar lag? Hoe kan dit niet standaard geregeld zijn? Gelukkig konden wij dat verschil maken en ervoor zorgen dat ze samen waren in die laatste periode." Of de vrouw in de vrouwenopvang, doof aan één oor na huiselijk geweld, die dringend een gehoorapparaat nodig had. "Ze durfde de straat niet op, bang dat haar ex-partner ineens voor haar zou staan, en die angst werd vergroot omdat ze haar omgeving niet kon horen. Dankzij een kleine bijdrage van ons, een bedrag dat ze zelf niet had kunnen betalen, kreeg ze een gehoorapparaat."

"Daardoor kon ze weer luisteren, maar vooral: weer leven. Ze durfde weer naar buiten en zette opnieuw stappen in de juiste richting. Het lijkt iets kleins, maar het geeft mensen hun waardigheid terug." Dankbaarheid is overal voelbaar. Soms in een kaartje, soms in een telefoontje. Chantal herinnert zich de rolstoelbus voor een jongen die mede dankzij FBNE gerealiseerd kon worden. "We kregen een foto van een jongetje in een rolstoel naast die bus. Zijn blijdschap straalde eraf. Op zulke momenten realiseer ik mij dat dit werk heel bijzonder is." Oogst en delen, het thema van dit nummer, dankbaarheid en oogst, herkent Chantal meteen in het werk van FBNE. "Wat wij oogsten, zijn de verhalen van mensen die verder kunnen. Als je ziet dat een gezin weer hoop krijgt of een kind weer kan meedoen, dan weet je waar je het voor doet. En we delen die oogst met de stad, want zonder de subsidie van de gemeente, zonder de donateurs, vrijwilligers en partners zouden wij dit niet kunnen."

FBNE is ook begonnen met het organiseren van een kerstactie. Dit jaar begint die op 1 oktober. Hulpverleners kunnen gezinnen aandragen die al jaren in financieel zwaar weer verkeren. Het fonds stelt cadeaubonnen beschikbaar, honderd euro voor alleenstaanden, honderdvijftig voor gezinnen, te besteden bij winkels in Enschede. "Het is zo mooi om juist rond kerst een beetje licht te brengen. We kregen een verzoek van een hulpverlener voor een weduwe die jaren voor haar zieke

man zorgde en ineens alleen achterbleef. Of een gezin dat nooit cadeautjes kan kopen. Zo'n bon lijkt misschien klein, maar het geeft warmte en waardigheid. Het is een kerstgeschenk."

Toch ziet Chantal ook uitdagingen. Schaamte is een grote drempel. "Mensen zijn bang voor een oordeel. Daarom is het zo belangrijk dat we als samenleving blijven omzien naar elkaar." FBNE wil de komende jaren zichtbaarder worden. Meer samenwerking zoeken, bijvoorbeeld ook met scholen en organisaties die de doelgroep dichtbij hebben. "We willen dat mensen ons weten te vinden, dat ze de drempel durven overstappen om hulp te vragen. Sinds kort is het team op volle sterkte, waardoor er ruimte is voor plannen."

"De laatste jaren hadden we te maken met uitval door een langdurig zieke collega en ondanks de hulp van mijn al gepensioneerde collega was het een uitdaging om alle ballen in de lucht te houden. Nu hebben we de kans om verder te kijken: hoe zetten we FBNE 2.0 neer? Hoe blijven we relevant en worden we zichtbaarder in de stad? We bestaan dit jaar 27 jaar, maar willen ook de komende decennia verschil blijven maken."

Omkijken naar elkaar

Tot slot heeft Chantal ook een boodschap voor de lezers van dit blad: "Blijf naar elkaar omkijken, dat kan al in hele kleine dingen zitten. Een luisterend oor en niet oordelen doet vaak al wonderen. Schulden of armoede kunnen iedereen overkomen. Juist daarom is het zo belangrijk dat we elkaar blijven zien en elkaar de kans gunnen om verder te komen."

Jezus, komt er nog wat van?

column: Jan de Jongh, Jdejongh1@home.nl

De laatste regels van mijn vorige kolom reageerden op het slotlied van het Jongerentreffen in Rome: "Het was een ontroerend beeld van het Koninkrijk, dat misschien alleen door ons partieel zal worden gezien en verbeeld, 'soms even'". Die zin blijkt om toelichting te vragen. Ik probeer het.

Graftekst

In Blauwhuis (Südwest Fryslân) staat op het graf van een 18 jarige jongen, doodgeschoten op zijn vlucht voor een razzia op verzetsmensen, een tekst van Gerard Reve ⁽¹⁾: *'Gij, die koning zijt, dit en dat, wat niet al, kom er eens om, Gij weet waarom het is, ik niet, dat Koninkrijk van U, weet u wel, wordt dat nog wat?'* Een eeuwige wanhoopschreeuw in donkere tijden, zoals nu, die Gazaanse vrouw: Allah!. Na het uitdrijven van enige demonen ontdekte Jezus zijn roeping: Het Koninkrijk van God aankondigen, het was immers nabij! ⁽²⁾. Maar het Koninkrijk kwam niet als een omwenteling aller dingen en je kunt het maar niet blijven uitstellen, dan wordt het ongeloofwaardig. Met het verhaal van de onvruchtbare vijgenboom ⁽³⁾ geeft Jezus het nog een jaartje uitstel. Tenslotte ontdekt Jezus, dat het Koninkrijk niet een vaste toestand is, maar dat het nu hier en dan daar en soms alleen in mensen, herkenbaar is. ⁽⁴⁾. Ik noemde dat partieel: flitsen, momenten, wanneer we het niet verwachten. Het is een 'Zien, soms even' (Oosterhuis). Je moet er oog voor hebben. Jezus geeft daarvan concrete voorbeelden: de royaal zijn zoon vergevende Vader, de Samaritaan die zijn vijand in nood helpt, de werkgever die iedereen hetzelfde loon geeft, de andere wang, de weduwe met naar laatste cent. Dat zijn geen 'gelijkenissen', maar concrete voorbeelden hoe het er aan toegaat in het Koninkrijk waar Jezus van droomde. Daarom tenslotte een enkel persoonlijk verhaal over het Koninkrijk, fragmenten die ieder zelf kan aanvullen.

Gewoon bij Albert Heijn

Het kassameisje lachte me toe en verdreef mijn droevige moeheid. De jongen zei: 'Zal ik u even helpen, meneer?' en zette de zware boodschappentas in mijn autootje,

Jan de Jongh, em. Studentenpastor UT
www.jan-dejongh.nl - jdejongh1@home.nl

De kolommen zijn ook als gratis abonnement aan te vragen door mij je mailadres te sturen. Geef het door!

Nawoord: Lezersgroet van Jan de Jongh

Door de veranderde vormgeving van 'Kerk&Stad' zal mijn kolom (voorlopig) niet meer maandelijks geplaatst kunnen worden. Na vele jaren wil ik allen, die 'mij' lazen, danken voor hun onzichtbare aandacht of misschien hun gedogen. Ik heb het voorbereiden en schrijven (soms onder tijddruk) met veel plezier gedaan, vooral omdat ik er zelf ook veel van leerde. Mijn inzet was een zoektocht naar hedendaags geloof (vormgeving in liturgie en verbeelding) vanuit de christelijke traditie. Het christelijk geloof kent naast de officiële Kerkleer van de oude concilies (Rome en Calvijn) vele vormen, accenten en verbeeldingen. Volgens Okke Jager is verbeelding de landingsplaats van openbaring. Ik kan

er ook nog wel bij. Hoewel ik een 'mens van de dag' ben hoop ik, zolang dat nog kan en zonder de discipline van een aanleverdatum, door te gaan met mijn kolommen. Wie dat wil kan daar kennis van blijven nemen. Al vele jaren (na de sluiting van Uitgeverij Narratio's kerkbladservice) ontvangt een zestigtal lezers in den lande, waaronder oud(e) studenten, mijn maandelijks kolom via iemeel. Dat abonnement is gratis en wanneer u mij uw iemeeladres openbaart, komt u op de verzendlijst. Dus Deo volente oftewel bij leven en gezondheid (Jacobus) blijf ik schrijven. Bovendien zet een vriend zo nu en dan het een en ander op mijn www.hartelijkegroet.nl en moge zowel Kerk als Stad gezegend zijn.

Adelaarsvleugels

Boven haar bed in de kamer van het verpleeghuis vliegt een geschilderde Adelaar, die naar haar levenslied verwijst.

Die mij droeg
op adelaarsvleugels
die mij hebt geworpen
in de ruimte
en als ik krijsend viel
mij ondervangen
met uw wieken
en weer opgegooid

totdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

Huub Oosterhuis schreef dit lied in de jaren '70 op muziek van Bernard Huijbers. Decennia later gaven Tom Löwenthal, Antoine Oomen en Trijntje Oosterhuis het een nieuwe melodie – met een verschuivend accent: van overgave naar eigen kracht.

In Memoriam (fragment) ⁽⁵⁾

Voor het te bedde gaan bladerde ik met een vol en chaotisch denkhoofd in een gedichtenbundel. Dit viel me toe:
Ik droomde dat je naast me lag vannacht. Je was al ziek. Je zei: tot in mijn merg ben ik van dood. Vind je het erg dat je niet in me kunt? Hou me maar zacht tegen je aan.
(...)
Hoe ben je dan weer hier? Je zei: ik wou nog doen wat ik waarom had nagelaten: praten met je in bed hoe levens praten. Maar wat ik nu ben heeft geen taal bij jou.

Er was geen lamp. Hoe ik je dan toch zag. 'k Viel in de droom in slaap. Je hield me vast. Koud bleef de kamer tot ver in de dag.

Noten

- ¹⁾ Toen nog 'G.K. van het Reve' geheten. In: Dagboek 1966.
- ²⁾ Marcus 1:15. ³⁾ De onvruchtbare vijgenboom Lc 13:6 e.v. ⁴⁾ Luc. 17:13 De vertalers hebben het er moeilijk mee gehad: Het Koninkrijk is niet waarneembaar: zie hier, zie daar, maar het is onder u (NB); het ligt binnen uw bereik (NBV); het is niet te berekenen, maar bij u (NBG). ⁵⁾ Willem van Toorn. Gedichten 1960-1997. Amsterdam 2001.

Zaterdag **4 oktober** 20.00 uur

Nazomerlicht: Herfstconcert van Kamerkoor Canteklaer

Met het programma Nazomerlicht zingt Kamerkoor Canteklaer over de laatste warmte van de zomer en het stille naderen van de herfst. Volksliederen uit Scandinavië schilderen kleurrijke tuinen en naaldbossen, terwijl muziek van de Estse componist Veljo Tormis en werken van Brahms en Mendelssohn de melancholie van de herfst voelbaar maken. Het koor bestaat uit geschoolde amateurzangers en staat onder leiding van Jurriaan Poesse. Laat u muzikaal raken door vreugde, vergankelijkheid en verstillung in dit sfeervolle nazomerconcert.

Kaartverkoop en info: www.canteklaer.nl

Zondag **5 oktober** 14.30 uur

Najaarsconcert: Grensland Overdagkoor & Politiekoor Twente

Twee koren, één podium: het Grensland Overdagkoor o.l.v. Jeroen Hulshof en het Politie(mannen)koor Twente o.l.v. Leo Bekendam brengen een afwisselend najaarsconcert. U hoort o.a. Fields of Athenry, Schöne Nacht en California Dreamin', met pianobegeleiding van Luc Oostindie en Tasco Silva. Daarnaast is er een bijzonder solistisch optreden van Bertie Rooseboom samen met zijn kleinzonen Mitchell en Rick ter Heide.

Toegang is **gratis**, vrije gift na afloop

Aanvang: 15.00 uur | **Kerk open:** 14.30 uur

Zondag **16 november** 15.00 uur

Jubileumconcert Chantons: 30 jaar Pauline Adriaansens

Dit jaar viert koor Chantons dat Pauline Adriaansens al 30 jaar onze geliefde dirigente is! Dat doen we met een feestelijk jubileumconcert vol bekende én speciaal ingestudeerde liederen. We worden begeleid door Denitza Yordanova en een muziekgroep van vijf musici. Noteer de datum – en vier mee! Chantons heeft er zin in!

Iedereen is van harte welkom, de toegang is **gratis**, inclusief koffie, thee en iets lekkers

Oproep aan oud-leden:

Wil je meezingen? Kom dan naar de repetities op maandag **27 oktober** en **3 november** (19.30–20.30 uur) om een paar nummers mee te oefenen.

Kom zoals je bent

Iedereen heeft een verhaal. In deze serie laten we de gezichten zien van onze gemeenschap vertrouwd en verrassend, open en oprecht. Een warme uitnodiging om elkaar écht te zien.

Jeugdkerk

Kinderneuvendienst

Wat was het een feest op de kinderdag van onze lustrumweek! Het thema was de Schepping – en wat hebben de kinderen genoten. 's Ochtends begonnen we met Kerk op Schoot, waar we luisterden, zongen en ontdekten hoe mooi Gods schepping is. Daarna ging het feest verder! Voor de oudere kinderen waren er in de middag leuke workshops om samen creatief bezig te zijn, en natuurlijk... een grote tafel vol friet. De afgelopen weken maakten we kennis met de leuke verhalen van dominee Niek. Hij vertelde ons o.a. over Koosje, onze kerkuil, en herinnerde ons eraan: iedereen mag naar de kerk komen, precies zoals je bent!

Marieke, Annemiek en Esther

Jeugdkerk - Kom zoals je bent

In oktober hebben we jeugdkerk op zondagen 5 en 12 oktober. We gaan verder met het thema "Vrucht van de Geest". Hier is nog veel over te vertellen en samen te onderzoeken, waarbij we de jeugdkerk in oktober richten op blijheid (5 oktober) en vrede (12 oktober). De week erna begint de herfstvakantie en is er geen jeugdkerk.

Op de laatste dag van de herfstvakantie, zondagmiddag 26 oktober staat een Presentproject gepland. Dat past ook mooi in ons thema! We weten op dit moment nog niet precies waar we heen gaan, maar we gaan in ieder geval op zondagmiddag op bezoek bij mensen in een instelling, die het heel leuk vinden dat je komt! In de groepsapp lees je wat we dan gaan doen en hoe laat. En op 2 november is er weer jeugdkerk.

Noteer ook vast vrijdag 9 november: spelletjesavond

Groeten van Andries, Harmen, Lisanne en Marjet

Pastarestaurant

Wat was het pastarestaurant op 14 september gezellig druk. Meer dan 70 mensen genoten van de heerlijke pasta's van Team Jeugd en zo, onder aanvoering van Edwin. De keuken had alles goed onder controle. Er is dan ook keihard gewerkt door Renske, Sem, Minke, Isabel en Eva. Er was keus uit maar liefst vijf vegetarische volkoren pastagerechten en vele gasten lieten weten dat het écht heel lekker was.

De opbrengst is maar liefst €863,-, dankzij alle gasten, fooien en giften. Dat biedt in ieder geval een goede basis om een spetterend jeugdkamp te organiseren in het laatste weekend van september. Bedankt, lieve gasten! Graag tot ziens in het volgende restaurant!

WAT EEN WEEK

HÉ DAAR BEN JE! IK VLOOG
NET DE KERKTOREN UIT EN
WEET JE WAT IK ZAG.....

LUSTRUM

JULLIE BESTAAN 10 JAAR!
WAT EEN FEEST ZEG! DE
KOEKJES WAREN ERG LEKKER.

OOK IK HEB MIJN STEM
WARM GEMAAKT OM TIJDENS
HET ZINGEN MEE TE DOEN!

MIJN VLEUGELS WAREN
HELAAS TE KLEIN OM MEE
TE DOEN, MAAR OOK
DE WEEF WAS MOOI.

JULLIE HEBBEN MIJ
MISSCHIEN NIET GEZIEN,
MAAR IK JULLIE WEL!
WAREN JULLIE OOK ZO
MOE NA DE DRUKKE
WEEK?

NU KAN IK HEERLIJK
SLAPEN. *GAAP*.
SLAAPLEKKER
EN TOT SNEL!

Verwondering groeit waar je zaait

tekst: ds. Niek Scholten, predikant Ontmoetingskerk Protestantse Gemeente Enschede

Ik was een keer in het najaar in de Domkerk van Münster en daar stond vóór het altaar een enorme kleurrijke uitstalling van de vruchten van het land. Het kon niet op! Grote oranje pompoenen, aren van rogge en haver, zelfs goudbruin gebakken broden, appels, peren, groene prei en rode kool.

Het was daar allemaal uitgesteld voor het *Erntedankfest* (oogstdankfeest), dat de kerk ergens in oktober vierde. Ik woonde toen al decennia in de grote stad en was eigenlijk al bijna helemaal vervreemd van het besef van het wonder van de oogst en de dankbaarheid daarvoor. En niet te vergeten het harde werk van de boeren om dit wonder ook daadwerkelijk iedere avond op mijn bordje te krijgen.

Ik stel me zo voor dat in Twente dit besef meer aan de oppervlakte van het leven is gebleven dan bij een Almeloër die toen al dertig jaar in Amsterdam woonde.

Toch zijn er ook in de steden kerken die de oude traditie van 'bid- en dankdag voor gewas en arbeid' in ere houden. En zo het besef van onze afhankelijkheid van het wonder van zaaien en oogsten en de arbeid daaraan levend houden.

De Bijbel staat vol met verhalen over zaaien en oogsten, zaden en vruchten. Het belangrijkste christelijke feest - Pasen: de opstanding uit de dood - wordt verbeeld door de graankorrel die in de aarde valt en sterft en opstaat en vrucht draagt.

Zo'n beeld (en er zijn er nog veel meer) komt natuurlijk uit de Bijbelse wereld die nog bijna helemaal agrarisch was. De combinatie van het wonder van zaaien en oogsten én de harde arbeid daaraan, weerspiegelen heel realistisch het leven van de overgrote meerderheid van de mensen toen.

Als Jezus temidden van het 'ploeteren met dit wonder' ons oproept om wat *onbezorgder* in het leven te staan, dan roept hij op eens naar de 'vogels aan de hemel' te kijken. Zij zaaien niet en zij maaïen niet en toch ontvangen ze van de hemelse Vader wat ze nodig hebben.

Eén van de oorzaken van een verminderd besef van dit alles is natuurlijk de verstedelijking: de vervreemding van de natuur en de aarde. Er was ooit een enquête in Amsterdam onder schoolkinderen waar deze stadsjongens en -meisjes *wékelijk* dachten dat melk in een fabriek *gemaakt* werd.

Maar dat is niet de enige oorzaak. Ook de wereldbeschouwing, het geloof, veranderde. In dat tweespan 'wonder én hard werken' voor de oogst verschoof het accent naar de zware arbeid. Hoezo een 'wonder'? Je moet gewoon goed zaaigoed hebben en goeie kunstmest en wat niet al en dan hard werken - en dát zorgt voor een rijke oogst. En een beetje geluk natuurlijk met het weer. Het idee van een 'wónder' - dus: dat wij niet álles zelf in de hand hebben - verdween naar de achtergrond. Laat staan het idee dat zo'n wonder rechtstreeks uit de hand van een 'almachtige God' kwam.

Begrijp me goed: dat laatste hoéft van mij ook niemand te geloven. Dat is zo leerstellig. Dan wordt het zo'n theologische theorie die je moet onderschrijven, die vér van zoiets als 'verwondering' of 'dankbaarheid' af staat.

Juist als je je kunt *verwonderen* hoeft er niet een *leer* achteraan te komen waaróm je je dan verwondert en hoe dat precies allemaal zit. Dat is wat mij betreft een andere hersenhelft.

In het Bijbelse Israël wilden ze wat oogst en dankbaarheid betreft ook ánders geloven dan de volken om hen heen. Daar werd vruchtbaarheid een allesoverheersend thema. Zoals het in de natuur gaat ging het ook onder de mensen. Het recht van de sterkste en de *survival of the fittest*. De samenleving als afspiegeling van de jungle zal ik maar zeggen. De 'apenrots' bepaalde de macht. Mannen moesten jagen, vrouwen moesten baren. Vruchtbaarheid werd een afgod waaraan iedereen onderdanig moest zijn. Wat of wie zwak of kwetsbaar was, telde niet mee. In het nazi-Duitsland van de jaren dertig werd dit denken wreed uitgewerkt. Terecht dat vele theologen toen en daarna er zo hun vraagtekens bij hadden en opnieuw probeerden te ontdekken wat de profeten in Israël daarover te zeggen hadden.

In onze tijd gaat de slinger weer de andere kant op. Met de uitputting en verwoesting van de natuur door ons eigen toedoen, gaan bij velen de ogen ervoor open hoe *wonderlijk* de natuur in elkaar zit. En hoe ons doen en laten dat wonder vernielt. Daar hoeft je van mij niet een-twee-drie gelovig van te worden, maar een nieuwe *verwondering* en ja ook *dankbaarheid* zou ons hierin wel goed kunnen doen.

**Juist als je je
kunt verwonderen
hoeft er niet een
leer achteraan
te komen**

De Reulver 26 te Enschede
Tel.: 053-4337031 / 053-4324866
Fax: 053-4340750
E-mail: info@velovanderbij.nl
Internet: www.velovanderbij.nl

Lid van
UNETO-VNI

- Verwarming
- Airconditioning
- Luchtbehandeling
- Water- en gasinstallaties
- Rioleringstechniek
- Dak- zink- en koperwerk
- Medische aanpassingen
- Sanifair

Twekkeler-Es 41
www.bonke.nl

Enschede tel: 053 - 4318809
E: schildersbedrijf@bonke.nl

**Verbonden zijn met
anderen maakt het
leven mooier**

- Wonen met ouderenzorg
- Hulp in de huishouding
- Wijkverpleging
- Begeleiding & Beschermd wonen

Uit Liefde!

Neem gerust contact op

053 - 30 30 600 zorggroep-manna.nl

Op zondagse schoenen

Na het melken de kerk in

Ik kom uit een dorp waar vroeger veel veeboeren woonden. Het was nog een tijd zonder melkkelders of melkrobots. Dus het was voor de boeren vroeg opstaan om tijdig het melken klaar te hebben. Op zondag vaak dan nog iets vroeger, want dan moest je ook schoon gewassen naar de kerk. Het gebeurde dan ook regelmatig dat tijdens de preek de ogen van de boeren wel eens dichtvielen. Als je vrouw dan naast je zit, dan kreeg je gewoon een duwtje in je zij... En je was weer helemaal bij de tijd.

Pepermuntregen

In onze kerk zat de jeugd altijd op de galerij. Van boven, achter in de kerk keek je dan uit over de gemeenteleden naar de predikant. In mijn jonge jaren waren er nog een aantal vrouwen die een hoed droegen, soms een klein hoedje of soms een hoed met een brede rand. We hebben eens een wedstrijd gehouden wie het eerst een pepermuntje in de hoed kon gooien. Resultaat was dan de kerkleden beneden niet van de pepermuntenregen gediend waren en de koster werd naar boven gestuurd om orde op zaken te stellen...

In de wachtrij...

In de kerk in ons dorp zaten de jongelui altijd graag op de galerij, aan beide zijden van het orgel. Maar er was nooit genoeg plaats voor iedereen. Of de galerij was te klein of er was gewoonweg teveel jeugd in onze kerk. Om te zorgen dat je een plekje kon bemachtigen moest je zorgen om tijdig aanwezig te zijn. Vandaar dat soms jongeren voor de kerk stonden te wachten. Dit was voor de oudere gemeenteleden soms verbazend, zo graag willen de jongeren naar de kerk.

Deel jouw verhaal!

Heb jij ook zo'n moment dat je nooit meer vergeet? Voor onze rubrieken **Opbiechten** en **Op Zondagse Schoenen** zijn we op zoek naar jouw grappige, herkenbare of warme verhalen uit en rond de kerk. Mail je bijdrage o.v.v. **Zondagsverhaal** naar redactiekerkenstad@pgenschede.nl

Samen aan de bak

Wat was het een feest tijdens het lustrum: samen bakken, samen genieten. Een aantal recepten van die heerlijke koekjes staan in deze rubriek, zodat je thuis opnieuw kunt nagenieten.

Maar... bakken smaakt naar méér!

Deze maand dagen we je uit om de oven opnieuw aan te zetten, met een gloednieuw thema:

Dankbaarheid en Oogst.

Denk aan de geur van kaneel die door je keuken zweeft, koekjes gevuld met appel of peer uit de boomgaard, een vleugje honing, een handvol noten of een tikje pompoen. Koekjes die vertellen van warmte, overvloed en dankbaarheid, precies wat dit seizoen ons geeft.

De uitdaging:

- Bedenk en bak jouw eigen oogstkoekje.
- Laat je inspireren door de lustrumrecepten, of verzin iets heel nieuws.
- Stuur **vóór 27 oktober** een foto én/of een kort verhaaltje in naar **bakken@pgenschede.nl**: wat heb je gebakken, recept en als je het leuk vindt een mooi verhaaltje erbij. Dan komt dit in de volgende editie bij deze rubriek te staan.

Dus, rol je mouwen op, verwarm je oven, en laat de geur van de oogst door je huis stromen. We zijn benieuwd naar jouw bijdrage!

Lustrum terugblik - koekjes bakken

In de lustrumweek waren vele activiteiten waaronder een koekjes workshop. Een aantal enthousiaste dames én een heer, gingen aan de slag met de ingrediënten die al in de keuken klaar stonden. Iedereen was lekker in de weer met deeg en mixer en lepels. Even later kwamen er de lekkerste geuren uit de keuken. En de resultaten mochten er zijn. Prachtige en heerlijke koekjes waren het resultaat. Bij de koffie vonden ze gretig aftrek.

Marthie Vos

recept

Sinaasappel-cranberry koekjes

Deze koekjes zien er niet alleen mooi uit, ze zijn ook heel erg lekker.

Ingrediënten (16 stuks)

225 gram ongezouten roomboter
• 150 gram witte bastersuiker •
2 tl vanille-extract • 280 gram
bloem • snuf zout • rasp van
1,5 sinaasappel • rietsuiker •
cranberry compote

Bereiding

Klop boter en suiker in enkele minuten romig. Voeg het vanille-extract toe en mix tot dit is opgenomen. • Voeg bloem, zout en sinaasappelrasp toe en kneed tot een stevig deeg. Verpak het deeg in folie en laat minimaal een uur rusten in de koelkast. • Draai balletjes van ongeveer 40 gram van het deeg. Rol deze door de rietsuiker heen en leg ze op een met bakpapier beklede bakplaat. Zorg voor ruim voldoende tussenruimte tussen de koekjes. • Duw een kuiltje in ieder bolletje deeg. Schep hier wat cranberry compote in, ik gebruikte ongeveer een theelepel compote per koekjes. • Bak de koekjes in 15 minuten op 190 °C (boven- en onderwarmte)

recept

Pecan-karamel koekjes

Pecannoten en karamel: een combi made in heaven! Deze koekjes zijn dan ook hemels lekker!

Ingrediënten (25 stuks)

225 gram ongezouten roomboter •
150 gram witte basterdsuiker • 1 tl
vanille-extract • 1 eidooier (M) • 280
gram bloem • snufje zout • 100 gram
pecannoten (grofgehakt) • 100 gram
karamelblokjes

Bereiding

Mix de boter, suiker en vanille-extract tot een romig geheel. Voeg het eidooier toe en mix tot deze is opgenomen. Voeg daarna bloem en zout toe en kneed je het tot een stevig koekdeeg. Als laatst voeg je de noten en karamel toe, kneed of mix door het deeg tot ze gelijkmatig verdeeld zijn. • Wikkel het deeg in folie en leg het minstens een uur in de koelkast om te laten rusten. • Na het rusten kun je balletjes draaien van het deeg. Leg deze op een met bakpapier beklede bakplaat en druk ze een beetje plat. • Bak de koekjes in ongeveer 12-15 minuten op 180 °C (boven- en onderwarmte) of tot de randjes goudbruin kleuren. • Laat de koekjes een paar minuten afkoelen op de bakplaat voordat je ze naar een rooster verplaatst om volledig af te koelen.

recept

Kokosmakronen

Met maar 3 ingrediënten is het recept voor deze kokosmakronen erg simpel en ze smaken ook hartstikke lekker!

Ingrediënten (20-22 stuks)

4 eiwitten M • 175 gram fijne
kristalsuiker • 200 gram kokosrasp

Bereiding

In een vetvrije kom klop je de eiwitten met de suiker goed stijf. Voeg dan het kokosrasp toe en spatel dit gelijkmatig door de meringue. • Gebruik een ijslepel om de kokosmakronen te vormen (met 2 lepels kan ook), schep de meringue uit de kom met de ijslepel en zorg dat je deze glad afstrijkt aan de rand. Schep de makronen op een met bakpapier beklede bakplaat. Ze zetten in de oven nauwelijks uit, dus er is niet heel veel tussenruimte nodig. • Bak de makronen in 20-25 minuten op 170 °C (boven- en onderwarmte).

Terugblik Lustrumweek

Zaterdag 13 september

Open monumentendag en orgelbespelingen

"Gebouw(d) om te blijven" was dit jaar het thema van de Open Monumentendagen. Een thema dat natuurlijk ook voor kerkgebouwen geldt. En dat heel erg van toepassing is op het feit dat tien jaar geleden vier wijkkerkgebouwen werden gesloten en er één met het oog "om te blijven" werd vernieuwbouwd. Aan het begin van deze lustrumweek deed de Ontmoetingskerk daarom mee aan deze Open Monumentendag met een kleine tentoonstelling over de vernieuwbouw van de Vredeskerk tot Ontmoetingskerk en het lot van de vier afgestoten kerkgebouwen. Er waren enkele tientallen bezoekers vanuit de kerk en de stad die elk uur werden getrakteerd op een orgelbespeling door zes verschillende organisten die in het verleden op het orgel in de Vredes- cq. Ontmoetingskerk hebben gespeeld.

- Jan Schaake

Dinsdag 16 september

Feestelijke doedag

De gemeenteleden die deze dag aanwezig waren hebben enthousiast gereageerd op de Workshops die we hadden georganiseerd. Er werden prachtige bloemstukjes gemaakt van o.a. Hortensia, Sedum en Roosjes. Ook lagen er mooie voorbeelden om na te schilderen. Veel enthousiaste heren waren er om met elkaar een potje te sjoelen en verder hebben diverse mensen een voetmassage ondergaan. Ook het spel Quartro is door velen gespeeld. Een top dag.

- Anet. Antvelink en Marianne Schaart

Woensdag 17 september

Noebermaaltijd

De kookgroep had weer enorm hun best gedaan om voor de 58 gasten, waaronder ook de vrijwilligers, een heerlijk driegangen diner te bereiden. Een lekkere pompoensoep, gevulde kipfilet met aardappelgratin, Italiaanse boontjes en als toetje een glaasje met o.a. mascarpone en vruchtensaus. In overleg met de diaconie was besloten dat deze keer de Noebermaaltijd voor iedereen gratis was. Dus heeft men besloten om deze keer een vrije gift te vragen voor Syria's Request. Dat heeft het mooie bedrag van €191,40 opgeleverd.

- Anet. Antvelink en Marianne Schaart

Donderdag 18 september

Zangworkshop: Ontdek je eigen stem

Donderdagavond in de jubileumweek kwam een bont gezelschap bijeen voor de zangworkshop van Pauline Adriaansens. Van ervaren zangers tot echte beginners, mannen, vrouwen, sopranen, altten, tenoren en een bas, kortom een leuke groep. Als geen ander kan Paulien je leren wat je met je stem kunt; Hoe je je eigen stem leert kennen en hoe je het dan kunt gebruiken om beter te zingen. Het was leerzaam, gezellig en entertaining. Dank je wel, Pauline!

- Andries Bijmold

Vrijdag 19 december

Pubquiz

Zo'n 35 mensen hadden zich ingeschreven op de lijst, maar toen het vrijdagavond was geworden stroomden op het laatste moment nog veel pubquizliefhebbers toe zodat de zaal vol zat met 13 teams die gingen strijden om de winst. De opstellers van de quiz, Armand Dohmen en Henk Janssen maakten het de quizzers niet gemakkelijk, er werd veel gezocht en gesteund maar ook uitbundig gelachen. Kortom de sfeer was prima. Tijdens de ronden werd al gecontroleerd en geteld zodat rap nadat Armand de laatste vraag had gesteld Henk het resultaat al had berekend. De winnaar was het team van de Alleswetters, die aardig in de buurt daarvan kwamen want zij behaalden 58,5 van de maximale 80 punten. Naast de prijzen voor hen en de nrs 2 en 3 was er nog een prachtige prijs voor het team met de minste punten, de Flitsers. Het was een waar feest, voor herhaling vatbaar. En na de quiz barstte het feestgedruis los in de kerkzaal.

- Henk Janssen

Disco

De kerk zaal had een kleurige metamorfose ondergaan: stoelen aan de kant en weggewerkt, daarvoor kwamen feestelijk versierde sta-tafels in de plaats met feestelijke verlichting.

Waar normaal op het podium de lezer staat, stond nu een discjockey met zijn attributen. En of er gedanst werd! Stramme benen en heupen bleken plotseling weer soepel bij menigeen. Zelfs de kleding was aangepast door drie hippe moeders, geweldig, het brengt je zo weer op een idee voor de volgende keer. Fijn, dat er veel jeugd en jonge ouders waren (en bleven). Om 23.00 uur stond een verrassing gepland, de wildste suggesties deden de ronde: Een stripper, een paaldanser, nou ja, dat lag toch niet echt in de lijn van het lustrum. Het bleek een heuse frietkraam te zijn, een schot in de roos. Iedereen aan de friet mét. Heerlijk. We kijken terug op een vrolijke-en feestelijke avond. Ik denk dat iedereen die aanwezig was heeft genoten.

- Trix Mannak

Zaterdag 20 december

Symposium "Samen in Verscheidenheid"

Met de Enschedese Raad voor Levensbeschouwingen en Religies werd een symposium gehouden over de vraag hoe je goed kunt samenleven in een tijd waar verschillen benadrukt worden. Enis Odaci en Gijs Frankenhuis vertelden eigen ervaringen hoe ze hun het label "moslim" respectievelijk "Israëlische Nederlander" kregen opgedrongen en in het gesprek met zichzelf en mensen van andere religies en levensbeschouwingen, leerden de diepere verbindingen tussen levensovertuigingen te vinden. 's Middags vertelde Marjo van Bergen op basis van haar ervaringen als humanistisch raadvrouw in het Groningse aardbevingsgebied, hoe je verbroken verbindingen kunt helen. Tijdens de lunch en het tafelgesprek aan het eind werden de lezingen in de praktijk gebracht.

- Barend van der Meulen

Zondag 21 december

de Weef/Wave

Na de feestelijke viering een ontspannen lunch met een vrolijke deelname aan "de Weef", om ons "kerk in de stad" te benadrukken.

- Barend van der Meulen

Mensen van voorbij

Memoriam

Dini op den Dries (1932-2025)

Dini op den Dries overleed op 18 september 2025 op de leeftijd van 93 jaar. De laatste dagen lag ze in het hospice in Enschede zuid, waar ze rustig is ingeslapen. Dini werd geboren in Nijverdal, waar ze veertig jaar heeft gewoond. Ze noemde als herinnering uit die tijd het luisteren naar de muziek van het leger des Heils. Met haar man Jan, kreeg ze 3 zonen. Wim, Gerrit en Erik. Ze moest meemaken dat haar zoon Gerrit overleed toen hij 55 was. Bovendien was Dini lange tijd weduwe (vanaf 2006). Dini was een trouwe kerkganger; altijd nauw betrokken bij het kerkenwerk. Ze bezocht de koffieochtenden en ook de Naobermaaltijden en genoot daar erg van. In het gezin en in de familie is ze de bindende factor. Echt een vriendelijke vrouw, die niet snel oordeelt en bij wie je je op je gemak voelt. Ze heeft 4 kleinkinderen, waar ze veel van houdt.

De eerste keer dat ik haar bezocht zong ze dat lied van Johan de Heer: "Al de weg leidt mij mijn Heiland". Dat zong ze uit haar hoofd. "Wat verlangt mijn ziel nog meer". Dat kwam er heel rustig en vol vertrouwen uit. "Al de weg leidt mij mijn Heiland". Dat lijkt een wat ouderwetse tekst in onze ogen. Maar, in alle nuchterheid: Dini is 93 jaar geworden. Op die leeftijd mag je natuurlijk ouderwetse teksten in je geheugen hebben. Een ouderwetse tekst, ja, dat vinden wij. Dini vindt dat niet, en veel van haar generatiegenoten ook niet natuurlijk.

En als je vervolgens daar doorheen kijkt en die tekst tot je door laat dringen, dan staat daar een boodschap in van hier tot Tokio. Die boodschap luidt: God is er in jouw leven. Daar hoeft je niet aan te twijfelen. Je kunt bij Hem altijd terecht. Zo is zijn Naam zelfs! "Ik zal er zijn. Ik ben er bij". En ook als een mens dat eens even niet ziet zitten, als je even wankelt in het leven – en wie heeft dat nou nooit; dat overkomt ons allemaal – dan kun je toch op Hem rekenen. Al beleef je dat vaak op zo'n moment niet. Al lijkt Hij heel ver weg. Toch is Hij er. Want zo is zijn wezen!

De dankdienst voor haar leven hielden we in Usselo. Daar is ze aansluitend begraven bij haar man, Dini had een sterk geloof. Bang om te sterven was ze niet. Ze is nu in de eeuwigheid. Waar dan? Als gelovige mens kun je zeggen: bij Christus.

Wijze Ekker.

Memoriam

Ans Faber-van Hurck (1930 – 2025)

Op dinsdag 5 augustus overleed Ans Faber-van Hurck in haar appartement in verpleeghuis De Posten. Zij was 95 jaar. Het afscheid heeft in familiekring plaats gevonden. Ans was als middelste van drie zussen geboren in Enkhuizen. Haar opgroeien vond deels plaats in oorlogstijd. Dat betekende dat ze na de Mulo niet naar de Kweekschool kon, wat ze zo graag wilde, maar ging werken op een kantoor. In de avonduren studeerde ze aan de Handelsavondschool. Via een kerkelijk uitwisselingsweekend leerde ze Geert Faber kennen. Ze trouwden na zijn diensttijd van zes lange jaren in Nederlands Indië en Nieuw Guinea en kregen een zoon. Die jaren in militaire dienst bleken een enorme verzameling brieven te hebben opgeleverd. Ze waren allemaal netjes bewaard. Van Amsterdam waar ze gingen wonen kwamen ze na enkele jaren terecht in Enschede. Ans moest integreren in Twente, voor Geert was het een beetje thuiskomen. Ans besteedde veel tijd aan vrijwilligerswerk in de kerk, bij de crèche en was een tijd voorzitter van de NCVB. Ze hield veel van lezen en had in de loop van de tijd een grote verzameling boeken bij elkaar gesprokkeld.

Er kwamen kleinkinderen en beiden genoten met volle teugen van het contact met hen. Na het overlijden van Geert pakte ze na een tijd de draad weer op en bleek zich tot haar eigen verrassing wonderwel alleen staande te kunnen houden. Genieten deed ze van de uitjes met haar zoon naar het strand, naar de bloeiende hei. De laatste ruim twee jaar van haar leven woonde ze in De Posten, waar ze steeds meer moest inleveren. Kort na jaar 95e verjaardag ging haar gezondheid snel achteruit. Ans was opgegroeid in een gemengd gelovig gezin. Dat was in die tijd niet gemakkelijk. In de briefwisseling met Geert waren geloof en kerk dan ook onderwerpen die nogal eens terugkwamen. Resultaat van die briefwisseling was dat Geert overstapte naar de Gereformeerde kerk van Ans. Later bleek het allemaal niet zo scherp meer te liggen en kon haar zoon bij het afscheid zeggen: "Er is een plek voor jou in de hemel, zoals in de Bijbel staat: 'in het huis van mijn Vader zijn vele woningen, anders had ik het u gezegd.'" Ans mag nu veilig wonen bij de levende God. Mogen haar nabestaanden daarin troost vinden.

Omdat ik Ans niet zelf heb gekend en er ook geen kerkelijk afscheid was kreeg ik van zoon Bert een levensbeschrijving toegestuurd. Die heeft mij zeer geholpen bij het schrijven van dit in memoriam.

Ds. Carla Borgers

Memoriam

Jet Agterhorst-Oosterveld (1923-2025)

Op 27 augustus 2025 overleed Jet Agterhorst-Oosterveld, in de leeftijd van 101 jaar. Zij woonde het laatste jaar van haar leven in de Cromhoff. Ze werd daar goed verzorgd, maar ervaarde haar leven op het laatst wel als voltooid.

Jet werd geboren in 1923. Haar vader overleed toen zij 7 jaar oud was. Dit heeft behoorlijke impact op haar gehad. Als oudste van het gezin van 6 kinderen voelde ze zich vanaf dat moment verantwoordelijk om zo veel mogelijk haar moeder bij te staan op de boerderij en voor haar zusjes en broertjes te zorgen. Ze was al van jongs af aan gewend om altijd bezig te zijn.

In 1951 trouwde ze met Henny Agterhorst. Het was haar grote verlangen om weer op een boerderij te gaan wonen en dat lukte in 1955, aan de Hoge Boekelerweg. Terwijl haar man bij de gemeente werkte, zette zij zich overdag in voor al het werk rondom de boerderij. Er waren koeien, kippen en een varken, een groente- en een bloementuin en daarnaast was er het huishouden en de aandacht voor haar gezin. In '56 werd dochter Hermine geboren en in '59 zoon Johan.

In 1997 overleed haar man, met wie ze heel gelukkig was. Ze werd toen gedwongen de boerderij te verlaten (wat ze afschuwelijk vond) en kwam te wonen in Lonneker. In die tijd sloot ze zich aan bij de kerk aldaar. Ze was een actief gemeentelid, omdat ze meedeed aan de vrouwencontactgroep, meezong met de cantorij, zich inzette voor de bazar en tuinierde in de bijbeltuin etc. Wegens haar ouderdom kon ze op een gegeven moment niet meer ter kerke gaan.

Wel hebben we op dinsdag 2 september in 'De kapel uit liefde' afscheid van haar genomen. In de dienst stonden de thema's 'liefde' en 'verantwoordelijkheid' centraal. Ook luisterden we naar een mooi lied c.q. Gabriëlla's song uit de film 'As it is in heaven'.

De strekking daarvan is dat je in jouw leven je eigen keuze's hebt te maken en dichtbij jezelf moet blijven. Dat is Jet Agterhorst gelukt. Met mooie herinneringen blijven de kinderen en kleinkindere achter. Ze zullen haar niet vergeten, maar kunnen wel met haar inspirerende voorbeeld verder.

Ds. Gonda Elzenga

oktober 2025

Memoriam

Jan Hendrik Wagelaar (1932-2025)

Op zondag 21 september overleed Jan Hendrik Wagelaar, in de leeftijd van 94 jaar. Hij woonde de laatste drie jaar in de Cromhoff, voorheen jaren aan de Hortensiaflat en tachtig jaar aan de Minkmaatstraat. Jan werd geboren als nakomertje en had twee oudere zussen. Na de ambachtsschool werkte hij in de textiel, tot de sluiting van de fabriek. Hij bleef ongehuwd en woonde tot hun overlijden samen met zijn moeder en zijn zus.

Een grote hobby van hem was wandelen. Zo heeft hij meer dan 25 jaar meegedaan aan de Nijmeegse Vierdaagse. In juli is hij vanuit de Cromhoff nog als toeschouwer naar Nijmegen gereisd, om met volle teugen te genieten van de sfeer aldaar.

Kenmerkend voor hem was dat hij een bescheiden man was, zonder veel woorden, maar wel met humor. Hij had een warme band met zijn familie en onderhield die ook goed door tot voor kort geregeld naar de Betuwe af te reizen voor bezoek. Ook kwam de familie visa versa vaak naar Enschede om hem te bezoeken. Hij was geliefd en werd door hen gewaardeerd.

Jan was een betrokken lid van de Kapel uit liefde, al bezocht hij de laatste jaren de kerkdiensten niet meer. Hij wilde persé dat op zijn rouwkaart zou staan dat "hij overleed in zijn Heer en Heiland". Dat zegt iets wezenlijks over zijn geloofsleven. Hij geloofde vast in een leven na dezen. In het crematorium hebben we met dankbaarheid zijn leven herdacht en daarbij de tekst gelezen: "Onze God, Heer van leven en dood, heeft onze naam met Zijn Naam verbonden, opdat wij niet naamloos ten onder gaan".

Ds. Gonda Elzenga

Gezamenlijke aanuraag losmaking ds. Jaco Zuurmond

Na de dienst van 7 september deelde voorzitter Harm Mannak namens de kerkenraad het volgende mee:

Afgelopen jaar voerde hij regelmatig gesprekken met ds. Jaco Zuurmond. Doel was elkaar beter leren kennen, werken aan vertrouwen en samen kijken naar de toekomst. Daarbij speelde ook de gezondheid van ds. Zuurmond een rol en het besluit om zijn werk als academiëpastor niet te verlengen.

In overleg met de classis en de Bond van Predikanten zijn verschillende toekomstscenario's onderzocht, inclusief risico's, financiën en rechtspositie. Conclusie: het beste perspectief ligt in een scheiding van wegen tussen ds. Zuurmond en de Protestantse Gemeente Enschede. Daarvoor bestaat de procedure van losmaking (ordinantie 3-20). Op 23 augustus is gezamenlijk een verzoek ingediend bij het Breed Moderamen van de classis.

Dit proces duurt doorgaans 6 à 7 maanden. In die tijd onderzoekt een visitatiecommissie de situatie en beslist of het verzoek kan worden gehonoreerd.

Belangrijk is dat de gesprekken in harmonie en verbondenheid zijn gevoerd. Zowel ds. Zuurmond als de kerkenraad kijken daar met tevredenheid op terug, al is er ook verdriet dat het zo moet zijn. De dankbaarheid voor de decennialange verbondenheid en betekenis van ds. Zuurmond is groot, en daar zal op een passend moment bij worden stilgestaan.

Op 9 september vond een gemeentevond plaats waar vragen konden worden gesteld.

Met vriendelijke groet,
*De kerkenraad van de Protestantse Gemeente Enschede
en ds. Jaco Zuurmond*

Uit de kerkenraad van september 2025

De eerste vergadering na de zomer werd geopend door ds. Niek Scholten met een gedicht van Remco Campert. Voor hem was het meteen zijn eerste kerkenraadsvergadering in de Protestantse Gemeente Enschede.

Belangrijk onderwerp was het vervolg op de brief die samen met ds. Jaco Zuurmond naar de classis is gestuurd over losmaking. Er komt een visitatie: de kerkenraad heeft alvast schriftelijke vragen ontvangen en beantwoord. Begin oktober spreekt de visitatiecommissie met de kerkenraad en later apart met ds. Zuurmond. Doel is te kijken of alles is gedaan wat mogelijk was en of de gekozen – helaas pijnlijke – oplossing de juiste is. Verder stond het functioneren van de kerkenraad centraal: komen verwachtingen uit, wat kan beter en wat wensen we voor het nieuwe seizoen? Eén van de conclusies is dat uitbreiding gewenst is, vooral bij de diakenen. Ook lag er een voorstel voor een jaarplanning, waarbij commissies vaker met de kerkenraad in gesprek gaan.

Daarnaast kwamen de Veilige Kerk en de omgang met verwarde personen ter sprake, net als een voorstel voor een nieuwe wijkindeling. Dat laatste ligt vooral bij de kerkrentmeesters, omdat de huidige wijken ongelijk verdeeld zijn qua leden.

De lustrumactiviteiten passeerden de revue: jammer dat de diaconie-activiteit niet doorging door gebrek aan deelname van buitenaf. Positief waren de reacties op de vernieuwde website en de nieuwe lay-out van Kerk & Stad.

Ook praktische zaken kwamen langs: de oecumenische viering van 28 september, voorbereidingen voor kerst en de Top2000-viering van 1 februari 2026. Door de verbouwing van het Posten gaan daar voorlopig geen kerkdiensten door; daarom wordt afgesproken preken in beperkte oplage te verspreiden en te wijzen op 'kerkdienst gemist'.

Tot slot: er was informatie over een nieuw orgel, de verkoop van kerkgebouwen en een uitnodiging van de classispredikant om met andere grote gemeenten in gesprek te gaan.

Namens de kerkenraad,
Thonie van den Boomgaard
Scriba

Veilige kerk - Gedragscode

Een veilige kerk is een kerk waar iedereen zich veilig en gezien voelt. Dat gaat niet vanzelf, en daarom werkt de kerkenraad aan samenhangend preventiebeleid. Voorkomen is immers beter dan genezen.

Overal waar mensen samenkomen en met elkaar samenwerken kunnen ongemerkt scheve verhoudingen ontstaan. Vaak heb je het niet eens in de gaten, totdat het gevoel van veiligheid wordt aangetast. We willen een kerk zijn waarin een open cultuur is, waar we vervelende dingen bespreekbaar kunnen maken en waarin mensen integer met elkaar omgaan.

De omgangsregels voor hoe we in onze gemeente met elkaar omgaan worden vastgelegd in een gedragscode. Als de gedragscode straks klaar is, wordt deze ondertekend door alle kerkelijke vrijwilligers die door hun functie een zekere verantwoordelijkheid hebben. De gedragscode wordt ook zichtbaar in de kerk opgehangen. De functie van een gedragscode is dat voor iedereen duidelijk is waarop we aanspreekbaar zijn.

Marjet Deuten
Thonie van den Boomgaard

Diaconie in het kort

- Wij mochten namens u enkele mensen helpen bij hun financiële nood
- 17 t/m 22 november is de collecte van KIA. Hier werkt de diaconie samen met de coördinator van de straatcollecte. Hierover wordt u geïnformeerd in het oktobernummer van Kerk en Stad.
- Wij zoeken nog versterking van het team dat Caritas-Diaconie hulptelefoon draait. U kunt zich hiervoor bij mij aanmelden.

Agenda

Elke vrijdagmiddag 13.15-13.45 uur

Coventrygebed voor Vrede en Verzoening

Op 14 november 1940 werd de Engelse stad Coventry door een bombardement van de Duitse luchtmacht volledig vernietigd. Inclusief de middeleeuwse kathedraal. Vanuit de kathedraal klonk onmiddellijk een oproep tot vrede en verzoening. Een oproep die elke vrijdag weerklinkt vanuit honderden steden wereldwijd die door bombardementen of anderszins te lijden hebben gehad van oorlog en geweld. In Enschede klinkt dit gebed in oecumenisch verband vanuit het midden van de stad. U bent van harte welkom.

Locatie: de Wonne, Noorderhagen 25

Woensdag 22 oktober 14.30-16.30 uur

Ouderenmiddag

Let op! In verband met het stemmen op 29 oktober in de Ontmoetingskerk is onze Ouderenmiddag een week eerder, niet op de laatste maar één na laatste woensdag van oktober. Voor deze bijeenkomst hebben we dhr. Lubbers uitgenodigd. Dhr Lubbers is blind en kan een boeiend verhaal houden over zijn blind zijn. En over zijn blindegeleidehond die deze middag er ook bij is. Iedereen is van harte welkom.

Bent u nieuw en wilt u graag eens komen kijken?

Neem gerust contact op met Diny Wargerink via tel. **053 - 476 63 78**

Vrijdag 17 oktober 17.30-19.30 uur

Netwerkcafé 18-40-jarigen

Elke derde vrijdag van de maand is er een netwerkcafé voor jongvolwassenen. Een uitgelezen moment om met leeftijdgenoten met een kerkelijke achtergrond bij te praten over wat je zoal tegenkomt en bezighoudt. In verband met de eenvoudige maaltijd is aanmelding gewenst via de app of per e-mail.

Ineke van der Meulen:

inekevandermeulendejong@hotmail.com

Jan Schaake:

schaakejan@gmail.com

Woensdagen 1 en 15 oktober 17.30-19.00 uur

Noabermaaltijd

Elke eerste en derde woensdag van de maand is er een Noabermaaltijd. Voor die maaltijd kunt u zich vanaf de donderdag volgend op de vorige maaltijd aanmelden tot en met de maandagochtend vóór de betreffende maaltijd. Dat kan alleen telefonisch tussen 10.00 en 12.00 uur via 053-4311568. U kunt niet meer dan 2 personen aanmelden. De inloop is om 17.30 uur en de maaltijd start om 17.45 uur.

Prijs: € 3,-

Woensdagen 1 en 15 oktober 10.30-12.00 uur

Handwerken voor een goed doel

De handwerkgroep Draadkracht komt elke eerste en derde woensdag van de maand bij elkaar. Onder het genot van koffie, thee en gezellige gesprekken worden er mooie dingen gehaakt, gebreid en geborduurd voor babydekentjes en -mutsjes voor Ghana en kinderkleding voor Moldavië. Garen, brei- en haaknaalden en patroontjes zijn aanwezig. Houdt u van handwerken en gezelligheid? Kom eens langs op een woensdagochtend.

Donderdag 16 oktober 2025

Zwanenhof-lezing

Hoop in tijden van crisis en ademnood.

Wie voelt zich tegenwoordig niet overvallen door bedreigende ontwikkelingen in de wereld? Oorlogen en oorlogsdreigingen, dichtbij en verderaf, bepalen ons wereldbeeld. Is er nog hoop in deze tijden van crisis en ademnood?

Stevo Akkerman, schrijver en journalist, gaat in de volgende Zwanenhoflezing in op hoe we kunnen blijven hopen in een tijd die weinig aanleiding geeft tot optimisme. Hoe zijn we hier terechtgekomen, wat ligt er achter het tumult en de dreiging, en wat betekent dit voor ons eigen leven? Zomaar hopen dat alles goed komt is niet het antwoord, maar dat betekent niet dat alles hopeloos is – dat is de kern van de lezing.

Akkerman schrijft essays die de 'achterkant' van de actualiteit belichten. Voor zijn columns in Trouw ontving hij de Heldringprijs. Zijn roman Donderdagmiddagdochter werd in Nederland en Vlaanderen bekroond, en hij publiceerde onder andere Het klopt wel, maar het deugt niet en Wat is dan goed?.

De Zwanenhoflezingen zijn een initiatief van Stichting Zwanenhofvieringen en Landgoed de Zwanenhof, waarmee wordt stilgestaan bij onderwerpen op het grensvlak van maatschappij en levensbeschouwing. U bent van harte welkom!

Datum: 16 oktober 2025 - **Tijd:** Inloop vanaf 19 uur, lezing en uitwisseling van 19.30 uur tot 21.30 uur

Locatie: Landgoed de Zwanenhof, Zenderen

Kosten: 10 euro, deelnemers tot en met 25 jaar gratis.

Aanmelden verplicht via receptie@zwanenhof.com of 074-2659525. Na aanmelding ontvangt u een link om te betalen.

Vrijdag 31 oktober

14.00-16.00 uur

Meditatief wandelen

In oktober wandelen we vanaf de Lonnekermolen. We verzamelen bij die molen om 14.00 uur. Een mooi gebied dat veel mogelijkheden heeft. We zoeken de rust. Samen stil wandelen. Open worden voor Gods aanwezigheid in zijn schepping.

Contactpersonen:

Bernardien Kromhof, Wiltze Ekker, Albert Prins

Tel: 053 - 478 29 96

E-mail: lw.ekker@ziggo.nl

Protestantse Gemeente Lonneker

Dorpsstraat 44, 7524 CJ Lonneker, www.kapeluitliefdelonneker.nl

Predikant

ds. G. Elzenga

predikant@kapeluitliefdelonneker.nl
06 - 57 54 17 83

Diaconie

NL97 RABO 0316 8601 58
t.n.v. Diaconie Prot. Gem. Lonneker

Scriba

F.J. Kits-Rozeboom

scriba@kapeluitliefdelonneker.nl
06 - 24 99 95 93

Bank

NL43 RABO 0373 7138 00,
t.n.v. Prot. Gemeente Lonneker

Bevestiging

De kerkenraad is verheugd u mede te delen dat mevrouw Ria Oplaat bereid is om het ambt van diaken binnen onze gemeente te aanvaarden. Voor eventuele bezwaren kunt u zich wenden tot 10 oktober schriftelijk - per email bij de scriba (scriba@kapeluitliefdelonneker.nl). De kerkenraad is voornemens deze bevestiging te laten plaatsvinden op zondag 19 oktober.

Kerkcafé

Op vrijdag 17 oktober, 21 november en 19 december kunt u terecht in ons kerkcafé in de Heerdstéé. De inloop op deze avonden begint om 20.00 uur. Koffie en thee staan klaar. Het is ook mogelijk om wat later aan te schuiven. Ontmoeting

staat centraal, waarbij we in gesprek gaan over actueel wel en wee, levensvragen en interessante ontwerpen.

Gelegenheidskoor Kerst 2025

Onder het motto: Kun je zingen – zing dan mee. Is de kerkenraad bezig om een gelegenheidskoor op te richten voor de kerst. Denkt u dat is iets moois, geweldig en hier wil ik aan deel nemen kunt u contact opnemen met één van de kerkenraadsleden.

Bloemengroet

Een bloemengroet vanuit de Kapel is op 31 augustus gegaan naar dhr. H.A. van der Arend, op 7 september naar dhr. D.W. Hesselink en op 21 september naar mevr. W.J. Land - Lindeboom.

Zondag 12 oktober

15.30 uur

“Een uur Cultuur” bij Zomiac Lonneker

Koperensemble **BrassO** verzorgt een muzikaal optreden in de kapel. Het 13-koppige gezelschap bestaat uit professionele en gevorderde amateurmusici uit Oost-Nederland en staat onder leiding van Wim Booij.

BrassO brengt een veelzijdig programma: van barok (Bach) tot modern (Prokofiev), van originele kopercomposities (Jim Parker) tot bewerkingen van koorwerken (Whitacre).

Het concert start om **16.00 uur**. Een **vrijwillige gift** na afloop van het concert is welkom.

Usselo-Boekelo-Twekkelo

Haaksbergerstraat 815, Usselo • Twekkelerweg 110, Twekkelo
www.protestantsegemeente-usselo.nl

Predikant

ds. Wiebke Heeren

wiebkeheeren@hotmail.com
053 - 231 60 60

Scriba

R.M. ter Borg

06 - 55 07 51 20

Secretaris Diaconie

Mevr. E. Harms-Snijders

053 - 476 77 33

Bank

NL46 RABO 0316 7005 41
NL24 RABO 0373 7304 38
t.n.v. Protestants Gemeente Usselo

Stichting Hervormde Begraafplaats Usselo

Reservering van de kerk, het Verenigingsgebouw en de uitgifte van grafrechten.

Riëtte Wissink-Roossink

mts-wissink@outlook.com
06 - 23 72 67 29

Bethelkerk

Protestantse gemeente
van bijzondere aard

J.H. Boschstraat 30, 7513 ZL Enschede
www.bethelkerk-enschede.nl

Predikant

vacant

Oecumenische Geloofsgemeenschap Helmerhoek

Helmerzijde, Broekheurnerring 1050, www.ogh-enschede.nl

Voorgangers

**Ds. B. Wijnbergen, Pastor M. Wiskerke,
Pastor S. Schomaker, Pastor F. Beuger,
Mevr. G. Slütter-Peterkamp**

Secretaris

Bé Meerman,

secretariaat@ogh-enschede.nl
053 - 47 68 745

Penningmeester

R. ten Thij,

053 - 477 26 80

Kostersgroep

A. Fransen,

053 - 477 12 18

Bank

NL43 INGB 0664 9791 57

Overige Diensten

OGH, oecumenisch Helmerzijde			Broekheurnering 1050
Zondag 5 oktober	10.00 uur	pastor G. Slüter	
Zondag 12 oktober	10.00 uur	ds. B. Wijnbergen	
Zondag 19 oktober	10.00 uur	pastor S. Schomaker	
Zondag 26 oktober	10.00 uur	pastor F. Beuger	
Zondag 2 november	10.00 uur	pastor F. Beuger	
Usselo			Haaksbergerstraat 815
Zondag 5 oktober	10.00 uur	ds. J. Bekhof	
Zondag 12 oktober	10.00 uur	ds. W. Heeren	
Zondag 19 oktober	10.00 uur	ds. J. Bouwmeester	
Zondag 26 oktober	10.00 uur	pastor C. Berbée	
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. H. van Boggelen, Deventer	
Kapel Lonneker			Dorpsstraat 44
Zondag 5 oktober	10.00 uur	drs. B. Wiegman	
Zondag 12 oktober	10.00 uur	ds. K. van der Kamp	
Zondag 19 oktober	10.00 uur	ds. H.J. Elzenga	
Zondag 26 oktober	10.00 uur	ds. J. Kroeskop	
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. M. Schepers - v.d. Poll	
Bethelkerk			J.H. Boschstraat 28
Zondag 5 oktober	10.00 uur	ds. H. Overdijk, Hengelo	
Zondag 12 oktober	10.00 uur	ds. J. Wegerif	
Zondag 19 oktober	10.00 uur	nog niet bekend	
Zondag 26 oktober	10.00 uur	ds. F. Buitink, Heino	
Zondag 2 november	10.00 uur	ds. J. Tiggelaar, Nieuwleusen	
Int. Christian Fellowship			Prinseschool, Prinsestraat 10
Zondag 5 oktober	10.30 uur	H. Burger	
Zondag 12 oktober	10.30 uur	J. van der Horst	Table of the Lord
Zondag 19 oktober	10.30 uur	P. Timmermans	
Zondag 26 oktober	10.30 uur	R. Hogeboom	Table of the Lord
Zondag 2 november	10.30 uur	P. van Norden	

Diensten Ontmoetingskerk

Ontmoetingskerk		Varviksingel / hoek dr. Joh. Wagenaarstraat	
Zondag 5 oktober	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	Maaltijd van de Heer, afscheid koster Gerry Ophuis-Gruppen
Zondag 12 oktober	10.00 uur	ds. D. van Bart (Almelo)	
Zondag 19 oktober	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	
Zondag 26 oktober	10.00 uur	ds. N.G. Scholten	
Zondag 2 november	10.00 uur	mw. Ds. T. Bouw, (Zaltbommel)	

De kerkdiensten in de Ontmoetingskerk zijn fysiek toegankelijk, maar natuurlijk ook online te volgen via pgenschede.nl

Diensten verpleeg- en verzorgingshuizen

Liberein locatie Eschpoort		Boulevard 1945 505	
Zondag 5 oktober	18.00 uur	pastor W. Rekveld	
Zondag 12 oktober	18.00 uur	J, van de Beek	
Zondag 19 oktober	18.00 uur	pastor E. Roelink	
Zondag 26 oktober	18.00 uur	Marnick Nijburg	
Zondag 2 november	18.00 uur	pastor E. Roelink	

Samenloop, 't Bouwhuis		Welnaweg 100	
Zondag 12 oktober	10.30 uur	ds. J. Bos-de Lange	
Zondag 26 oktober	10.30 uur	geestelijk verzorger M. Feick	

Livio Enschede locatie De Cromhoff		Bleekhofstraat 300	
Donderdag 16 oktober	16.00 uur	ds. A.J. Mol	